

Sonet

Sonet to jedna z najpopularniejszych form poezji lirycznej, uprawiana od kilkuset lat zarówno przez najwybitniejszych poetów europejskich, jak i przez twórców drugo- i trzeciorzędnych. Mimo że odegrał ogromną rolę w dziejach poezji europejskiej, naukowe nim zainteresowanie nie odzwierciedla w pełni jego szczególnej pozycji w historii literatury. Większość prac na temat sonetu odnosi się jedynie do wybranych aspektów poetyki lub historii tej formy literackiej. Dysponujemy też stosunkowo niewielką liczbą ujęć monograficznych, które by w sposób systematyczny ukazywały problemy związane z teorią i praktyką sonetu: jego tożsamością genologiczną, ukształtowaniem wersyfikacyjnym, kompozycją, tematyką, międzynarodowymi zależnościami czy tradycją przekładową.

Tymczasem zrozumienie fenomenu popularności tej formy literackiej wymaga szerokiego spojrzenia na jej teorię, poetykę i historię, także w wymiarze międzynarodowym i porównawczym, a ponadto uwzględnienia różnorodnych jej realizacji – począwszy od utworów wybitnych, poprzez ich przekłady, aż po produkcję naśladowczą i okolicznościową. Od chwili swojego powstania sonet bowiem nigdy nie przestał być przedmiotem zainteresowania poetów i wciąż nim pozostaje, nawet w dobie literatury ponowoczesnej. I chociaż jego znaczenie zmienia się, to wciąż stanowi ważny punkt odniesienia dla twórczych poszukiwań.

Przyszłoroczny numer „Tematów i Kontekstów” zamierzamy poświęcić właśnie tym zagadnieniom. Zapraszamy Państwa do rozpoznania różnorodnych problemów związanych z poetyką sonetu, a także dziejami tego gatunku w Polsce oraz innych krajach świata. Proponujemy następujące tematy do przemyślenia:

- dzieje sonetu w poezji polskiej oraz w literaturze innych krajów;
- miejsce i rola sonetu w poszczególnych nurtach literackich;
- międzynarodowe uwarunkowania rozwoju sonetu (podobieństwa, zależności, inspiracje);
- teoretyczna refleksja nad sonetem (w traktatach poetyckich, tekstach krytycznoliterackich, esejach o twórczości literackiej itp.);
- poetyka sonetu (tematy, odmiany, kształt wersyfikacyjny, kompozycja; formy „sonetopodobne”; sonet wobec innych gatunków lirycznych);

- wybitni i zapomniani twórcy sonetów (sylwetki, dokonania, sonetowe dialogi i kontynuacje);
- sonet w przekładzie (tłumaczenia sonetów jako problem historii literatury, rola przekładów sonetów w dziejach poezji, wybitni tłumacze sonetów, kształt artystyczny konkretnych przekładów);
- sonet jako forma literatury okolicznościowej i użytkowej (utwory pisane „z okazji”, sonetowe pojedynki i konkursy, sonet jako wytwór sztucznej inteligencji);
- interpretacje konkretnych utworów oraz cykli sonetowych.

Jak co roku, przewidujemy możliwość druku artykułów niezwiązanych bezpośrednio z tematyką numeru, a także publikację recenzji ważnych monografii literaturoznawczych.

Zapraszamy do nadsyłania artykułów i recenzji (o objętości do 40 000 znaków, wraz ze streszczeniem, słowami kluczowymi i bibliografią załącznikową) do 28 lutego 2026 roku za pośrednictwem strony Open Journal System (OJS) czasopisma: <https://journals.ur.edu.pl/tematyikonteksty>. Prosimy, aby kształt formalny nadsyłanych tekstów był zgodny z wytycznymi opublikowanymi na stronie czasopisma: <https://journals.ur.edu.pl/tematyikonteksty/about/submissions>.

Redaktorzy numeru:

prof. dr hab. Janusz Pasterski (Uniwersytet Rzeszowski)

prof. dr hab. Marek Stanisław (Uniwersytet Rzeszowski)

dr Wojciech Maryjka (Uniwersytet Rzeszowski)